

Luonnos hallituksen esitykseksi de minimis-asetusten ((EU) 2023/2831 ja 2023/2832) kansallisesta täytäntöönpanosta

Johdanto

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoanne hallituksen esitysluonnokseen laeiksi eräiden valtion tukea koskevien Euroopan unionin säännösten soveltamisesta annetun lain, valmisteverotuslain, virvoitusjuomaverosta annetun lain 1 §:n, juomapakkausverosta annetun lain 1 §:n ja oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 39 §:n muuttamisesta.

Tausta

Vuonna 2023 annetuissa uusissa vähämerkityksisen tuen asetuksissa (EU) 2023/2831 ja (EU) 2023/2832 edellytettiin, että jäsenvaltiot varmistavat tuen seurannan ja raportoinnin keskitettyyn rekisteriin sekä tietojen säilyttämisen. Lakimuutokset varmistavat Suomen osalta, että asetusten ehdot täyttyvät ja että vähämerkityksisten tukien myöntäminen Suomessa voi jatkua.

Tavoitteet

Lain tavoite on panna täytäntöön vähämerkityksisten tukien asetuksissa säädetty jäsenvaltion velvollisuus seurata, raportoida, ja säilyttää tukien tietoja.

Vastausohjeet vastaanottajille

Kuka tahansa voi antaa lausunnon.

Lausunto pyydetään ensisijaisesti antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta. Ohjeet palveluun rekisteröitymiseksi ja palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelun sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet (käyttäjätuki: lausuntopalvelu.om(at)gov.fi). Ministeriöiden tulee lisäksi tallentaa lausuntopalvelussa antamansa lausunto VAHVA-asianhallintajärjestelmään asialle VN/36104/2024.

Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelussa, lausunto voidaan vaihtoehtoisesti toimittaa ministeriön kirjaamoon sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.tem(at)gov.fi tai postitse osoitteeseen Työ- ja elinkeinoministeriön

kirjaamo, PL 30, 00023 VALTIONEUVOSTO. Kirjaamoon toimitetussa lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/36104/2024. Lisäksi kirjaamoon toimitettu lausunto pyydetään lähettämään esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF-muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta.

Kaikki annetut lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla (valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnus TEM104:00/2024). Yksityishenkilön lausunto julkaistaan kuitenkin hankesivuilla tietosuojasystistä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää esimerkiksi lausuntonsa yhteydessä tai sen saateviestissä.

Lisäksi kaikki lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä lausuntopalvelussa. Ministeriö ei julkaise kirjaamoon toimitettuja lausuntoja lausuntopalvelussa.

Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimittamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Aikataulu

Lausunto pyydetään antamaan **viimeistään 13.6.2025**

Lausuntoaika on lyhyempi, koska muutokset ovat teknisiä, EU-säätelyyn perustuvia ja lähtökohtaisesti epäpoliittisia. Tarve antaa budjettilakiesitys edellyttää lausuntopalautteen käsittelyä keskeisten sidosryhmien kanssa ennen yleisen kesälomakauden aloittamista.

Valmistelijat

Lisätietoja:

Samuli Miettinen, johtava asiantuntija, työ- ja elinkeinoministeriö, puh. +358 295 047364
Sähköposti on muotoa etunimi.sukunimi@gov.fi.

Linkit

<https://tem.fi/hanke?tunnus=TEM104:00/2024> - Linkki TEM:n hankesivuille.

<https://tem.fi/sv/projekt?tunnus=TEM104:00/2024> - Länk till arbets- och näringsministeriets projektsidor.

Liitteet:

[RP utkast - huvudsakliga innehåll, lagförslag och parallelltexter.pdf](#)

[HE Luonnos.pdf](#)

Jakelu:

Ahvenanmaan maakuntahallitus
Audiovisuaalisen kulttuurin edistämiskeskus
Business Finland
Elinkeinoelämän keskusliitto
Espoon kaupunki - Esbo stad
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Etelä-Pohjanmaan TE-toimisto
Etelä-Savon ELY-keskus
Etelä-Savon TE-toimisto
Finnvera
Helsingin kaupunki - Helsingfors stad
Hollolan kunta
Hyvil Oy
Hämeen ELY-keskus
Hämeen TE-toimisto
Hämeenlinnan kaupunki
Iisalmen kaupunki
Jakobstad - Pietarsaaren kaupunki
Joensuun kaupunki
Jyväskylän kaupunki
Jämsän kaupunki
Järvenpään kaupunki
Kaakkois-Suomen TE-toimisto
Kaakkois-Suomi ELY-keskus
Kainuun ELY-keskus
Kainuun TE -toimisto
Kajaanin kaupunki
KEHA-keskus
Keski-Suomen ELY-keskus
Keski-Suomen TE-toimisto
Keskuskauppakamari
Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Kirkkonummen kunta - Kyrkslätt kommun
Kittilän kunta
Kokkolan kaupunki - Karleby stad
Kotkan kaupunki
Kouvolan kaupunki
Kuntaliitto
Kuopion kaupunki
Lahden kaupunki
Lapin ELY-keskus
Lapin TE-toimisto
Lappeenrannan kaupunki
Liikenne- ja viestintäministeriö
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
Lohjan kaupunki - Lojo stad
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Maa- ja metsätalousministeriö
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto

Mikkelin kaupunki
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Oulun kaupunki
Pirkanmaan ELY-keskus
Pirkanmaan hyvinvointialue
Pirkanmaan TE-toimisto
Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan liitto
Pohjanmaan TE-toimisto
Pohjois-Karjalan ELY-keskus
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
Pohjois-Karjalan TE-toimisto
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjois-Pohjanmaan liitto
Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto
Pohjois-Savon ELY-keskus
Pohjois-Savon TE-toimisto
Porin kaupunki
Puolustusministeriö
Raseborg stad - Raaseporin kaupunki
Riihimäen kaupunki
Rovaniemen kaupunki
Ruokavirasto
Salon kaupunki
Sastamalan kaupunki
Satakunnan ELY-keskus
Satakunnan TE-toimisto
Seinäjoen kaupunki
Seutukaupunkiverkosto
Sisäministeriö
Sodankylän kunta
Sosiaali- ja terveysministeriö
Suomen kulttuurirahasto
Suomen yrittäjät
Tampereen kaupunki
Tornion kaupunki
Turun kaupunki - Åbo stad
Ulkoministeriö
Uudenmaan ELY-keskus
Uudenmaan TE-toimisto
Vaasan kaupunki - Vasa stad
Valtiokonttori
Valtion tukeman asuntorakentamisen keskus
Valtioneuvoston kanslia
Valtiovarainministeriö
Vantaan kaupunki - Vanda stad
Varsinais-Suomen ELY-keskus
Varsinais-Suomen TE-toimisto
Ylivieskan kaupunki
Ympäristöministeriö

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hjelt Jan
Työ- ja elinkeinoministeriö

Miettinen Samuli
Työ- ja elinkeinoministeriö

De minimis-asetusten (Komission asetus (EU) 2023/2831 ja 2023/2832) kansallinen täytäntöönpano

TEM104:00/2024 SÄÄDÖSVALMISTELU

Säädösvalmistelu ja kehittäminen
valtioneuvostossa

Komission asetus (EU) 2023/2831 edellyttää, että jäsenvaltio ottaa käyttöön vähämerkityksisten tukien seuranta- ja raportointitoimenpiteitä 1.1.2026 lähtien. Koska Suomessa tullaan jatkossakin myöntämään vähämerkityksisiä tukia, Suomen tulee säätää asetuksen mukaisista velvoitteista 1.1.2026 lähtien.

Hankkeen eteneminen

20.12.2024

8.5. – 13.6.2025

Toimikausi alkaa

[Lausuntokierros](#)

Hankkeen perustiedot

KÄYNNISSÄ

Hankenumbero

TEM104:00/2024

Asianumerot

VN/36104/2024

Asettaja

työ- ja elinkeinoministeriö

Tehtäväluokka

Hallituksen esityksen valmistelu

Toimikausi/aikataulu

20.12.2024 –

Asettamispäivä

Lainvalmistelu

HE laiksi vähämerkityksisten tukien rekisterivelvoitteesta

1

Valmistelussa

Hyväksytty istuntokauden
suunnitelmaan 11.2.2025

2

Arvioitu esittelyviikko

37/2025

3

Annettu eduskunnalle

4

Säädös hyväksytty

Komission de minimis -asetuksen (EU) 2023/2831 ehtojen mukaisella julkisista varoista myönnettävällä edulla ei ole vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan eikä se vääristä tai uhkaa vääristää kilpailua. Asetuksen ehdot täyttävä toimenpide ei tästä syystä ole valtiontuki, joka tulisi ilmoittaa Euroopan komissiolle ennen toimenpiteen täytäntöönpanoa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Esityksessä säädetään tarkemmin de minimis-asetuksen 11.2026 lähtien edellyttämästä rekisteristä sekä rekisteriin liittyvistä kansallisista velvoitteista.

Vastuuministeri

Työministeri Satonen

Yhteyshenkilö

Olli Hyvärinen, työ- ja elinkeinoministeriö

Lisätietoa

- Annetaan eduskunnalle kiireellisenä: eduskunnan vastaus ennen eduskunnan istuntotaukoa.

Syysistuntokauden 2025 lainsäädäntösuunnitelma

- [työ- ja elinkeinoministeriö](#)
- [kaikki ministeriöt](#)

Yhteyshenkilö

Samuli Miettinen, Johtava asiantuntija

puh. [+358 295 047 364](tel:+358295047364)

etunimi.sukunimi@gov.fi

Tavoitteet ja tuotokset

Säädöksellä varmistetaan komission asetuksen 6 artiklan mukaisen raportointi- ja seurantavelvollisuuden toteutuminen Suomessa.

Tiivistelmä

Komission asetus (EU) 2023/2831 edellyttää, että jäsenvaltio ottaa käyttöön vähämerkityksisten tukien seuranta- ja raportointitoimenpiteitä 1.1.2026 lähtien. Koska Suomessa tullaan jatkossakin myöntämään vähämerkityksisiä tukia, Suomen tulee säätää asetuksen mukaisista velvoitteista 1.1.2026 lähtien.

Lähtökohdat

Komission asetus (EU) 2023/2831 edellyttää, että jäsenvaltio ottaa käyttöön vähämerkityksisten tukien seuranta- ja raportointitoimenpiteitä 1.1.2026 lähtien.

Vaikutukset ja hyödyt

Tilannekuvaus

Lausuntoaika 8.5.2025 – 13.6.2025

Asiakirjat

Henkilöt

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräiden valtion tukea koskevien Euroopan unionin säännösten soveltamisesta annetun lain, valmisteverotuslain, virvoitusjuomaverosta annetun lain 1 §:n, juomapakkausverosta annetun lain 1 §:n ja oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 39 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Hallituksen esityksellä muutetaan eräiden valtion tukea koskevien Euroopan unionin säännösten soveltamisesta annettua lakia. Muutoksella säädetään tuen myöntäjälle velvoite noudattaa EU-asetuksista johdettuja vähämerkityksisten tukien ehtoja. Lakiin lisättäisiin myös asetuksen antovaltuutus, joka mahdollistaisi jäsenvaltion EU-asetuksista johdettavia velvoitteita koskevan tarkemman kansallisen sääntelyn.

Ehdotetut muutokset varmistavat vähämerkityksisen tuen uuden seuranta- ja raportointivelvoitteen toteutumisen ja parantavat tietojen kattavuutta. Jatkossa seuranta- ja raportointivelvoitteen mukaisten tukien tietojen tallentamisvelvoitteesta olisi säädetty kansallisessa lainsäädännössä. Lisäksi asetusten mukaiset kasautumista koskevat vaatimukset sekä tiedon säilyttämisvelvollisuudet kohdentuisivat ensisijaisesti tuen myöntäjälle. Tuen myöntäjät velvoitettaisiin jatkossa tallentamaan tiedot myöntämistään vähämerkityksisistä tuista unionin tason keskusrekisteriin. Tietojen tallentaminen voidaan toteuttaa automatisoidusti, mikäli tietoja voidaan siirtää kansallisista rekistereistä unionin tason keskusrekisteriin.

Lisäksi valmisteverotuslakiin, virvoitusjuomaverosta annettuun lakiin ja eräiden juomapakkausten valmisteverosta annettuun lakiin tehtäisiin tarpeelliset täydennykset ja täsmennykset vähämerkityksisen tuen seuranta- ja raportointivelvoitteen toteuttamiseksi. Oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annettuun lakiin tehtäisiin tekninen tarkistus.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan viimeistään 1.1.2026.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	5
2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö.....	6
3 Nykytila ja sen arviointi.....	8
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	11
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	11
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	12
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	13
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.....	13
5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot.....	13
6 Lausuntopalaute	14
7 Säännöskohtaiset perustelut	14
8 Lakia alemman asteinen sääntely	16
9 Voimaantulo	16
10 Toimeenpano ja seuranta	16
11 Suhde muihin esityksiin.....	16
11.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä.....	16
11.2 Suhde talousarvioesitykseen	16
12 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys	17
LAKIEHDOTUKSET	18
1. Laki eräiden valtion tukea koskevien Euroopan unionin säännösten soveltamisesta annetun lain muuttamisesta	18
2. Laki valmisteverotuslain muuttamisesta	19
3. Laki virvoitusjuomaverosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta	21
4. Laki eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta	22
5. Laki oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 39 §:n muuttamisesta	23
LIITE	25
RINNAKKAISTEKSTIT	25
1. Laki eräiden valtion tukea koskevien Euroopan unionin säännösten soveltamisesta annetun lain muuttamisesta	25
2. Laki valmisteverotuslain muuttamisesta	26
3. Laki virvoitusjuomaverosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta	29
4. Laki eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta	30
5. Laki oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 39 §:n muuttamisesta	31

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Vähämerkityksistä tukea koskevien EU-asetusten ehtojen mukaiset tuet voidaan myöntää kansallisesti ilman, että Euroopan komissio päättää tuen sisämarkkinoille soveltuvuudesta. Tukia käytetään laajasti jäsenvaltioissa. Suomessa arvioidaan myönnettävän lukumääräisesti kymmeniä tuhansia asetusten mukaisia tukia vuosittain. Vuonna 2023 annetuissa uusissa vähämerkityksisen tuen asetuksissa (EU) 2023/2831 ja (EU) 2023/2832 edellytettiin, että jäsenvaltiot varmistavat tuen seurannan ja raportoinnin keskitettyyn rekisteriin sekä tietojen säilyttämisen. Jäsenvaltioiden on myös varmistuttava siitä, että tuen enimmäismäärää valvotaan ja että tukitiedot säilytetään asianmukaisesti. Lakimuutokset varmistavat Suomen osalta, että asetusten ehdot täyttyvät ja että vähämerkityksisten tukien myöntäminen Suomessa voi jatkua.

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107 artiklan 1 kohdan kriteerit täyttävät valtiontuet on ilmoitettava komissiolle sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaan ennen toimenpiteen toteuttamista, ellei tukea ole vapautettu ilmoitusvelvollisuudesta. Neuvosto on antanut SEUT 109 artiklan nojalla neuvoston asetuksen (EU) 2015/1588 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta tiettyihin valtion monialaisen tuen muotoihin (jäljempänä valtuutusasetus). Euroopan komissio voi valtuutusasetuksen nojalla vapauttaa tiettyjä toimenpiteitä ilmoitusvelvollisuudesta. Vuoden 2015 valtuutusasetus kodifioi aiempaa valtuutusasetusta EY No 994/98 muutoksineen.

Valtuutusasetuksen 1 artiklan ja sen edeltäjän nojalla komissio on säätänyt ryhmäpoikkeuksia, joilla se on vapauttanut ryhmäpoikkeusasetusten ehdot täyttävät valtiontuet ilmoitusvelvollisuudesta. Näihin ehtoihin voi kuulua avoimuus- ja julkisuusvelvoitteita. Esimerkiksi vuonna 2025 voimassa oleva komission asetus (EU) N:o 651/2014 tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti (yleinen ryhmäpoikkeusasetus) sisältää 9 artiklassaan julkaisemista ja tiedonantoa koskevia ehtoja.

Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen ehtojen sekä lukuisten ennakoon ilmoitettavia tukia koskevien komission suuntaviivojen mukaan jäsenvaltion on julkaistava tiettyjä tietoja komission avoimuusmoduulissa tai kattavalla valtiontukisivustolla kansallisella tai alueellisella tasolla. Tietyn kynnsarvon ylittävistä tuista tulee myös julkaista tarkempia tietoja. Tammikuussa 2025 yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen kynnsarvo oli 100 000 euroa, jonka lisäksi korkeampaa 500 000 euron kynnsarvoa sovellettiin InvestEU-rahastosta maksettuihin tukiin, ja matalampaa 10 000 euron kynnsarvoa maatalouden alkutuotannossa tai kalastus- ja vesiviljelyalalla toimivien tuensaajien osalta. Veroetuksien arvo ilmoitetaan tästä poiketen 9(2)(a) artiklan vaihteluvälejä soveltaen. Muissa ryhmäpoikkeusasetuksissa voi olla näistä poikkeavia kynnsarvoja.

Valtuutusasetuksen 2 artiklan ja sen edeltäjien nojalla komissio voi säätää, että tietty tuki ei, ottaen huomioon sisämarkkinoiden kehitys ja toiminta, täytä kaikkia Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdan vaatimuksia. Koska kaikki valtiontuen kriteerit eivät täyty, nämä toimenpiteet eivät ole EU-säätelyssä tarkoitettulla tavalla valtiontukia vaan ”vähämerkityksisiä” tukia. Vähämerkityksisiin tukiin ei sovelleta SEUT 108 artiklan 3 kohdassa määrättyä ilmoitusmenettelyä. Komissio on antanut useita asetuksia, joiden ehtojen mukaiset tuet ovat ”vähämerkityksisiä”. Tyypillisesti vähämerkityksisyys varmistetaan kynnsarvolla, jota enempää tukea ei saa myöntää yhdelle yritykselle kolmen vuoden aikana. Toisin kuin yleinen ryhmäpoikkeusasetus, asetukset vähämerkityksisestä tuesta eivät aiemmin ole

edellyttäneet yksittäisten vähämerkityksisten tukien tietojen keskitettyä rekisteröintiä tai tarkempien tietojen julkaisemista.

Komissio antoi joulukuussa 2023 uuden asetuksen (EU) 2023/2831 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen (jäljempänä yleinen de minimis -asetus). Asetus tuli voimaan 1.1.2024. Asetuksen 6 artiklassa edellytetään aiemmasta komission yleisestä de minimis -asetuksesta (EU) 1407/2013 poiketen, että jäsenvaltio varmistaa vähämerkityksisen tuen merkitsemisen keskitettyyn kansalliseen tai unionin tason keskusrekisteriin. Asetuksen 6 artiklan seuranta- ja raportointivelvoite vastaa osin yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen avoimuus- ja julkaisuvelvoitetta. Velvoite on kuitenkin laajempi kuin ryhmäpoikkeusasetusten yksittäisiä tukia koskeva julkaisuvelvoite, sillä vähämerkityksisten tukien seurantaan ei ole lainkaan kynnsarvoa, jonka alittavat tuet olisivat vapautettuja rekisterivelvoitteista. Asetuksessa ei myöskään säädetä verotukitietojen ilmoittamiseen sovellettavista vaihteluväleistä, kuten yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa. Rekisterivelvoitetta sovelletaan 1.1.2026 lähtien.

Rekisteriin tallennettavat tiedot ovat samat riippumatta siitä, valitseeko jäsenvaltio unionin tason keskusrekisterin vai kehittääkö se kansallisen vaihtoehdon. Jäsenvaltion on varmistettava 1.1.2026 lähtien, että rekisteriin merkityt tiedot sisältävät edunsaajan tunnistetiedot ja tiedot tuen määrästä, tuen myöntämispäivästä, tuen myöntäneestä viranomaisesta, tukivälineestä sekä asianomaisesta alasta unionin tilastollisen toimialaluokituksen (Nomenclature générale des Activités économiques dans les Communautés européennes, 'NACE-luokituksen'), perusteella. Rekisteri on perustettava siten, että tiedot ovat helposti yleisön saatavilla samalla kun varmistetaan unionin tietosuojasääntöjen noudattaminen, tarvittaessa myös pseudonymisoidulla tietyt rekisterimerkinnät. Jäsenvaltion vastuulla on varmistaa, että julkaiseminen noudattaa tietosuojalainsäädäntöä. Tiedot asianomaisen jäsenvaltion viranomaisten myöntämästä vähämerkityksisestä tuesta on merkittävä 20 työpäivän kuluessa tuen myöntämisestä. Vähämerkityksisen tuen ohjelmia täytäntöönpanevien rahoituksen välittäjien saamaa vähämerkityksistä tukea koskevat vastaavat tiedot on myös merkittävä rekisteriin 20 työpäivän kuluessa välittäjän ilmoituksen vastaanottamisesta. Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet, joilla varmistetaan rekisteriin sisältyvien tietojen oikeellisuus. Lisäksi asetus sisältää aiempien asetusten tavoin velvoitteita varmistaa tietojen säilytys sekä ehtoja tuen kokonaismäärän tarkistamisesta ennen uuden tuen myöntämistä. Tukien kasautumista ei kuitenkaan voi seurata puhtaasti rekisterin perusteella, koska rekisteri ei ole reaaliaikainen.

Komissio antoi joulukuussa 2023 uuden asetuksen (EU) 2023/2832 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja tuottaville yrityksille myönnettävään vähämerkityksiseen tukeen (ns. SGEI de minimis -asetus, ks. U 10/2023 vp). Tämä asetus sisältää yleisen de minimis -asetuksen tavoin uuden seuranta- ja raportointivelvoitteen, jonka toteutuminen tulee niin ikään varmistaa 1.1.2026 lähtien. Toisin kuin yleinen de minimis -asetus, SGEI de minimis -asetus ei huomioi mahdollisuutta, että rahoituslaitos välittäisi tukea lopulliselle tuensaajalle.

Komissio antoi joulukuussa 2024 muutosasetuksen 2024/3118 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen maatalousalalla annetun asetuksen (EU) N:o 1408/2013 muuttamisesta. Muutoksen myötä seuranta- ja raportointivelvoite tuotiin pakolliseksi myös maatalouden vähämerkityksisten tukien osalta. Velvoitteen määräaika poikkeaa yleisestä de minimis -asetuksesta siten, että rekisterivaatimus sitoo jäsenmaita 1.1.2027 alkaen. Kalatalouden vähämerkityksisten tukien osalta rekisterivaatimusta ei vielä ole, mutta komissio on indikoinut vaatimusten yhdenmukaistamisen olevan esillä myös kalatalouden osalta seuraavan asetusmuutoksen yhteydessä.

1.2 Valmistelu

EU-säädöksen valmistelu

Rekisteriä koskeva uusi vaatimus todettiin merkitykselliseksi yleisen de minimis -asetuksen valmisteluvaiheessa (U 95/2022 vp). Vastaavia huomioita esitettiin myös SGEI de minimis -asetuksen (U 10/2023 vp) sekä maatalouden vähämerkityksisen tuen asetuksen (E 48/2024 vp) valmistelun yhteydessä. Valtioneuvosto piti komission tuolloin ehdottamaa kuuden kuukauden siirtymäaikaa monen muun jäsenmaan tavoin ongelmallisena. Valmisteluvaiheessa valtioneuvosto katsoi, että komission ehdotuksen mukaisen kansallisen keskusrekisterin perustaminen voitaisiin toteuttaa laajentamalla olemassa olevaa yrityspalveluiden asiakastietojärjestelmää (yritystukirekisteri) kaikkiin vähämerkityksisiä tukia myöntäviin toimijoihin. Yritystukirekisterin laajentaminen olisi aiheuttanut kehittämiskustannuksia valtiolle, joka vastaa rekisteristä. Tunnistettiin myös, että yritystukirekisterin kehittämiskustannusten ohella järjestelmän ylläpitäminen sekä neuvonta aiheuttaisivat kustannuksia. Kuitenkin EU:n tason keskusrekisterinkin käyttäminen vaatisi valtiontukia myöntävilta viranomaisilta lisätyötä.

Valtioneuvosto arvioi asetusehdotusten yhteydessä, että keskitetty unionin tason rekisteri olisi voinut pienentää jonkin verran yritysten ja tukiviranomaisten hallinnollista taakkaa, jos viranomaiset voisivat valvoa tukien yrityskohtaista enimmäismäärää keskusrekisterin avulla. Keskusrekisteriin perustuva valvonta voisi myös kohdella yrityksiä tasapuolisesti ja siten parantaa yritysten oikeusturvaa. Rekisterillä arvioitiin olevan myönteisiä vaikutuksia valtiontukien kilpailuvaikutusten näkökulmasta, sillä keskusrekisterin avulla riski vähämerkityksisten tukien asetuksen mukaisen enimmäismäärän ylittävän tuen myöntämiseen minimoitaisiin. Ehdotuksen katsottiin parantavan kaikkien tukia myöntävien viranomaisten oikeusvarmuutta, kun vastuu tukien sääntöjenmukaisuudesta ei enää olisi tukea saavan yrityksen oman ilmoituksen varassa. Näistä mahdollisista hyödyistä toteutuu vain lisääntyvä avoimuus, sillä unionin tason keskusrekisterin puutteiden ja esimerkiksi yhden yrityksen saamien tukien manuaalisen arvioinnin johdosta hallinnollinen taakka ei tule pienenemään.

Jäsenmaiden siirtymäaikaa koskevan kritiikin johdosta komissio päätyi asetuksissa kahden vuoden siirtymäaikaan. Rekisteristä ei luovuttu, vaikka tietyt jäsenmaat katsoivat jo valmisteluvaiheessa, että rekisterivelvoite olisi raskas eikä saavuttaisi tavoitteitaan vähentää hallinnollista taakkaa.

Hallituksen esityksen valmistelu

Asetuksen edellyttämää kansallista säädösvalmistelua varten perustettiin 20.12.2024 hanke (De minimis -asetuksen (Komission asetus (EU) 2023/2831) kansallinen täytäntöönpano TEM104:00/2024). Hanke toteutetaan työ- ja elinkeinoministeriön työllisyys ja toimivat markkinat -osaston kilpailutiimin virkatyönä ilman työryhmävalmistelua tai siihen erikseen kohdistettuja lisäresursseja. Hanke toteutetaan erillisenä vireillä olevasta hankkeesta (Säädöshanke unionin valtiontukisääntöjen vastaisten tukien takaisinperintää koskevien sääntöjen täytäntöönpanemiseksi TEM065:00/2023), johon kuuluu myös valtiontukia koskevien kansallisten säädösten päivitys muilta osin.

Hanketta koskevassa työ- ja elinkeinoministeriön valmistelukokouksessa 16.1.2025 todettiin ministeriön linjanneen, että Suomi käyttää unionin tason keskitettyä rekisteriä. Ministeriö katsoo, ettei sillä ole resursseja kehittää omaa kansallista rekisteriä, eikä kansallinen vähämerkityksisten tukien rekisteri tuottaisi huomattavaa lisäarvoa verrattuna unionin tason

keskusrekisteriin. Ministeriö on myös linjannut, että unionin tason keskusrekisterin käyttäjähallinto ja käyttäjätuki Suomessa ei toteutuisi ministeriön tasolla.

Tallentamisvelvoite on mahdollista toteuttaa kolmella erilaisella tavalla: Yksittäisiä tukia voidaan tallentaa manuaalisesti komission tuottaman käyttöliittymän kautta. Vastaavia järjestelmiä on nykyään mm. komission avoimuusportaalin sekä vuosittaisen valtiontukiraportoinnin tueksi. Toinen vaihtoehto on toimittaa komissiolle useampia tukitietoja yhden tiedoston muodossa. Komissio on esittänyt, että tiedostomuoto ns. ”bulk upload” -tietojenlataustoiminnolle voisi olla excel. Toiminnon yksityiskohdista neuvotellaan komission kanssa lokakuussa 2025. Molemmat yllä mainituista vaihtoehdoista tulevat komission mukaan olemaan käytössä 1.1.2026 lähtien. Kolmas vaihtoehto koskee teknistä rajapintaa (ns. API-rajapinta), jonka kautta jäsenvaltio voisi tallentaa tietoja automaattisesti omista rekistereistään. Näin toimii nyt esimerkiksi yritystukirekisterin ja komission avoimuusportaalin välinen tiedonvaihto. Komission teknisessä valmistelukokouksessa 20.1.2025 komissio totesi, ettei se tule toteuttamaan rekisteriinsä teknistä rajapintaa 1.1.2026 mennessä. Näin ollen mahdollinen tietojensiirto kansallisista rekistereistä ei tässä vaiheessa voi tulla kyseeseen. Mikäli tekninen rajapinta toteutetaan myöhemmässä vaiheessa, ohjeistusta voidaan muuttaa siten, että yritystukirekisteriä käyttävät viranomaiset voisivat toteuttaa seuranta- ja raportointivelvoitteen yritystukirekisterin tiedoilla. Tässä tilanteessa tiedot voitaisiin tallentaa rajapinnan kautta ilman, että tukiviranomainen tallentaa niitä komissiolle manuaalisesti tai tiedostolatauksena.

Komissio totesi myös, että rekisteri ei tulisi olemaan ajan tasalla, koska tukitietojen rekisteröinnissä olevasta 20 työpäivän viiveestä johtuen yritys on voinut saada tukia, jotka eivät näy rekisteristä reaaliaikaisesti. Kansalliset tukiviranomaiset eivät myöskään voisi arvioida asetusten mukaisen ”yhden yrityksen” saamia tukia rekisterin perusteella, vaan joutuisivat toteuttamaan rekisteritietojen tarkistamisen lisäksi lisäselvityksiä sidosryyksistä ja muista tuensaajan yksilöintiin ja tukimääriin liittyvistä kysymyksistä. Näin ollen rekisteriin mahdollisesti myöhemmin liitetyistä kansallisista rekistereistä ja rekisterin käyttötarkoituksista säädetään tarvittaessa erikseen. Täten rekisterivelvoitteen piiriin kuuluvien de minimis -tukien myöntämistä edellyttäviä tukimäärätietoja ei voi tarkistaa edes jälkikäteen puhtaasti rekisteritiedoin ainakaan ennen 1.2.2029, tai rahoituksen välittäjien osalta arviolta 1.5.2029 jälkeen. Lisäksi maatalouden tai kalatalouden tuet eivät vielä ole rekisterivelvoitteen piirissä, joten jälkikäteistarkistuksissa on selvitettävä näiden tukien määrä muuten kuin rekisteristä.

Esitysluonnoksesta pyydettiin lausuntoja 8.5.-13.6.2025. Lausuntoaika on lyhyempi, koska muutokset ovat teknisiä, EU-sääntelyyn perustuvia ja lähtökohtaisesti epäpoliittisia. Tarve antaa budjettilakiesitys edellyttää lausuntopalautteen käsittelyä keskeisten sidosryhmien kanssa ennen yleisen kesälomakauden aloittamista.

2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö

Vähämerkityksisen tuen asetukset vapauttavat ilmoitusvelvollisuudesta ne tuet, jotka myönnetään asetusten ehtojen mukaisesti. Euroopan komissio oli antanut asetukset (EU) 1407/2013 ja (EU) No 360/2012, joilla asetusten ehdot täyttävät vähämerkityksiset tuet vapautetaan SEUT 108(3) artiklan ennakkoilmoitusvelvollisuudesta. Nämä asetukset korvattiin asetuksilla (EU) 2023/2831 (yleinen de minimis -asetus) ja (EU) 2023/2832 (SGEI de minimis -asetus) 1.1.2024 lähtien. Yleisen de minimis -asetuksen ja SGEI de minimis -asetuksen 6 artikloissa säädetään jäsenvaltioille uusi vähämerkityksisen tuen seuranta- ja raportointivelvoite. Molemmille asetuksille yhteisten velvoitteiden lisäksi yleisen de minimis -asetuksen 6 artiklan 2 ja 5 kohdassa säädetään erityisesti rahoituksen välittäjien kautta kanavoitujen vähämerkityksisten tukien rekisteröinnistä. Tämä koskee vain kyseisen asetuksen mukaisesti rahoituslaitosten kautta myönnettyjä tukia.

Molempien asetusten 6 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että myönnettyä vähämerkityksistä tukea koskevat tiedot merkitään 1.1.2026 alkaen kansallisen tai unionin tason keskusrekisteriin. Keskusrekisteriin merkittyjen tietojen on sisällettävä edunsaajan tunnistetiedot ja tiedot tuen määrästä, tuen myöntämispäivästä, tuen myöntäneestä viranomaisesta, tukivälineestä sekä asianomaisesta NACE-luokituksen perusteella. Keskusrekisteri on perustettava siten, että tiedot ovat helposti yleisön saatavilla, samalla kun varmistetaan unionin tietosuojasääntöjen noudattaminen, tarvittaessa myös pseudonymisoinnalla tietyt rekisterimerkinnot. Tiedot on tallennettava rekisteriin 20 työpäivän kuluessa tuen myöntämisestä. Toisin kuin esimerkiksi yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen vastaavien velvoitteiden osalta, verotiedoille ei ole erillistä vaihteluvälin mukaista raportointimenettelyä. Myös julkaisuvelvoitteen tiheys poikkeaa ryhmäpoikkeusasetuksesta, jonka 9 artiklan 1 kohdassa edellytetään julkaisemista kuuden kuukauden kuluessa myöntämispäivästä tai veroetuuksina myönnettävän tuen tapauksessa vuoden kuluessa veroilmoituksen jättämisen määräpäivästä.

Asetusten 6 artiklojen 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on merkittävä keskusrekisteriin 1 kohdassa luetellut tiedot asianomaisen jäsenvaltion viranomaisten myöntämästä vähämerkityksisestä tuesta 20 työpäivän kuluessa tuen myöntämisestä. Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet, joilla varmistetaan keskusrekisteriin sisältyvien tietojen oikeellisuus.

Asetusten 6 artiklojen 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on pidettävä kirjaa vähämerkityksistä tukea koskevista rekisteröidyistä tiedoista kymmenen vuoden ajan tuen myöntämispäivästä.

Asetusten 6 artiklojen 4 kohtien mukaan jäsenvaltio saa myöntää uuden vähämerkityksisen tuen kyseisen asetuksen mukaisesti vasta varmistuttuaan siitä, ettei kyseinen uusi vähämerkityksinen tuki nosta asianomaiselle yritykselle myönnetyn vähämerkityksisen tuen kokonaismäärää yli asetusten 3 artiklan 2 kohdissa säädettyjen enimmäismäärien ja että kaikkia kyseisessä asetuksessa säädettyjä edellytyksiä noudatetaan.

Yleisen de minimis -asetuksen 6 artiklan 7 kohdan ja SGEI de minimis -asetuksen 6 artiklan 6 kohdan mukaan jäsenvaltion on komission kirjallisesta pyynnöstä toimitettava komissiolle 20 työpäivän kuluessa tai pyynnössä vahvistetun pidemmän ajan kuluessa kaikki tiedot, joita komissio pitää tarpeellisina sen arvioimiseksi, onko asetuksessa säädettyjä edellytyksiä noudatettu, ja erityisesti yksittäisen yrityksen saaman, kyseisessä asetuksessa ja muissa vähämerkityksisestä tuesta annetuissa asetuksissa tarkoitetun vähämerkityksisen tuen kokonaismäärä.

Yleisen de minimis -asetuksen 6 artiklan 2 ja 5 kohdissa säädetään erikseen rahoituksen välittäjän kautta kanavoitujen tukien rekisteröinnistä. Artiklan 2 kohdan mukaan vähämerkityksisen tuen ohjelmia täytäntöönpanevien rahoituksen välittäjien saamaa vähämerkityksistä tukea koskevat vastaavat tiedot on merkittävä keskusrekisteriin 20 työpäivän kuluessa artiklan 5 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen vastaanottamisesta. Asetuksen 6 artiklan 5 kohdan mukaan artiklan 1 kohdan rekisterivelvoitteen soveltamiseksi rahoituksen välittäjien, jotka panevat täytäntöön vähämerkityksisen tuen ohjelmia, on ilmoitettava jäsenvaltiolle saamansa vähämerkityksisen tuen kokonaismäärä neljännesvuosittain 10 päivän kuluessa vuosineljänneksen päättymisestä. Myöntämispäivä on vuosineljänneksen viimeinen päivä.

Kansallisia keskusrekistereitä käyttäviä jäsenmaita koskee myös erillinen vuosiraporttien toimittamisvelvoite. Suomi ei käyttäisi kansallista rekisteriä, joten velvoite ei tulisi koskemaan Suomea. Yleisen de minimis -asetuksen 6 artiklan 6 kohdan ja SGEI de minimis -asetuksen 6 artiklan 5 kohdan mukaan jäsenvaltioiden, jotka käyttävät kansallisen tason keskusrekisteriä, on toimitettava komissiolle vuosittain viimeistään 30 päivänä kesäkuuta aggregoidut tiedot edellisenä vuonna myönnetystä vähämerkityksisestä tuesta. Aggregoituihin tietoihin on sisällyttävä edunsaajien lukumäärä, myönnetyn vähämerkityksisen tuen kokonaismäärä ja myönnetyn

vähämerkityksisen tuen kokonaismäärä aloittain (NACE-luokituksen mukaan). Ensimmäiset tiedot on toimitettava 1.1. ja 31.12. 2026 välisenä aikana myönnetystä vähämerkityksisestä tuesta. Jäsenvaltiot voivat raportoida komissiolle myös aiemmista kausista, joilta aggregoidut tiedot ovat saatavilla.

3 Nykytila ja sen arviointi

Vähämerkityksisiä tukia myönnetään laajasti jäsenmaissa. Erityisesti paikallishallinnon tasolla vähämerkityksinen tuki on tyypillinen tukimuoto, koska se ei edellytä ennakoilmoitusta eikä myöskään tuen muotoa, käyttötarkoitusta tai intensiteettiä ole rajattu yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen kaltaisilla ehdoilla. Suomella tai Euroopan komissiolle ei kuitenkaan ole kokonaiskuvaa vähämerkityksisten tukien määrästä Suomessa, sillä näiden tukien tietojen järjestelmällistä seuranta ei ole vaadittu ennen 1.1.2026. Komissio on ilmoittanut katsovansa, että tuki, jonka tietoja ei ole tallennettu asetuksen mukaisesti rekisteriin, on sääntöjenvastainen. EU-tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan sääntöjenvastainen tuki on perittävä tuensaajalta korkoineen takaisin.

Valtion tukiviranomaiset ovat voineet tallentaa vähämerkityksisten tukien tietoja yritystukirekisteriin. Tukia ovat myöntäneet myös kunnat sekä muut valtioneuvostoon kuulumattomat julkiset toimijat, jotka eivät voi käyttää yritystukirekisteriä. Vuonna 2023 valtion tukiviranomaiset tallettivat rekisteriin 20 501 vähämerkityksistä tukea. Vuonna 2024 vastaava luku oli 15 250 tukea. Muutos selittynee pääosin tukiohjelmien siirtymisellä valtioneuvoston ulkopuolelle, jolloin tukia ei enää voi rekisteröidä yritystukirekisteriin. Kappalemäärältään suurimmat valtion tukiviranomaisten myöntämät vähämerkityksiset tuet olivat starttirahoja, yritysten rekrytointi- ja työnantajaosaamisen kehittämistä tukevia valmennustukia (ml. työllistä taidolla -palvelu), yritysten palkkatukia, yritysten kehittämisavustuksia, kyläkauppakukia, vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivien ajoneuvojen hankintatukia, avustuksia sähköisen liikenteen infrastruktuuriin työpaikkakiinteistöillä, sekä tietoturvan kehittämisen tukia. Näitä tukia myönnettiin kutakin yli 100 kappaletta joko vuonna 2023 tai 2024. Tukiohjelman ulkopuolisia, tapauskohtaisia tukia myönnettiin yli 5 000 kappaletta ja rekisteröityjä tukiohjelmia oli yli 30 molempina vuosina. Joidenkin suurten tukiviranomaisten osalta on saatavilla luotettavia arvioita myönnettyjen de minimis -tukien kokonaismäärästä. Esimerkiksi Business Finland arvioi, että se myöntää noin 1 450 de minimis -tukea vuodessa. Finnvera puolestaan arvioi myöntämiensä de minimis -tukien määrän noin 3 000 tueksi vuodessa ja myönsi vuonna 2024 yhteensä 2925 kpl de minimis -tukia.

Avoimuusvelvoitteen täytäntöönpanosta

Uuden seuranta- ja raportointivelvollisuuden kaltainen velvoite on ollut aiemmin muun muassa yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 9 artiklassa. Velvoite on toteutettu Suomessa säätämällä eräiden valtion tukea koskevien Euroopan unionin säännösten soveltamisesta annetun lain (300/2001) 2 a §:ssä sekä valtiontukien ilmoittamisesta komissiolle noudatettavista menettelyistä annetussa valtioneuvoston asetuksessa 89/2011 tukitietojen julkaisu- ja avoimuusvelvoitteesta. Lain 2 § 2 momentin valtuutuksen nojalla säädetty asetus sisältää myös tukiviranomaisen velvoitteen säilyttää valtiontukia koskevat tiedot.

Voimassa olevan lain mukaan tukea myöntävän valtion, kunnan, kuntayhtymän, muun julkisyhteisön tai julkisoikeudellisen laitoksen, yhtiön, säätiön, yhdistyksen tai valtion erityisrahoitusyhtiön velvollisuudesta ilmoittaa yksittäistä valtiontukea koskevat tiedot julkaistaviksi säädettään Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklan soveltamisesta tiettyihin valtion monialaisen tuen muotoihin annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 994/98 1 artiklan ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta tiettyihin

valtion monialaisen tuen muotoihin annetun neuvoston asetuksen (EU) 2015/1588 1 artiklan perusteella annetuissa komission ryhmäpoikkeusasetuksissa. Jos yksittäinen toimenpide perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisessa ilmoitusmenettelyssä tehtyyn komission päätökseen, noudatetaan kyseisessä päätöksessä mainittuja julkaisu- ja avoimuusvelvoitteita. EU:n valtiontukikriteerit täyttävistä tuista on lähtökohtaisesti julkaistava kokonaistason tiedot sekä saajakohtaiset tiedot kaikille avoimella verkkosivustolla, jos saajakohtaisen myönnetyn tuen määrä ylittää yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 9 artiklan mukaisen kynnysarvon.

Komissio on valmistanut jäsenmaiden käyttöön yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 9 artiklan 1 c kohdan ja muiden valtiontukisääntöjen vastaavien säännösten edellyttämän valtiontukitietojen julkaisuvelvollisuuden vaatimukset täyttävän sähköisen avoimuustietojärjestelmän (valtiontukien avoimuusmoduuli). Komission tietojärjestelmän hyödyntäminen on jäsenvaltioille vapaaehtoista ja jäsenvaltio voi hyödyntää myös omaa tietojärjestelmäänsä. Suomi hyödyntää tois-taiseksi pääasiassa komission tarjoamaa keskitettyä avoimuustietojärjestelmää. Käytännössä jä-senvaltioiden tukiviranomaisten täytyy itsenäisesti huolehtia siitä, että ryhmäpoikkeusasetusten mukaiset ja vastaavat muihin valtiontukisääntöihin perustuvat julkaistavat tiedot tallennetaan joko manuaalisesti tai kansallisen tietojärjestelmän ja automaattisen rajapinnan kautta komis-sion tietojärjestelmään julkaisua varten.

Valtion viranomaisten osalta on säädetty kansallinen velvoite tallentaa valtiontukien tietoja kan-salliseen yritystietojärjestelmään, yritystukirekisteriin (Laki yrityspalvelujen asiakastietojärjes-telmästä 293/2017, 7 a §). Yritystukirekisterin käyttövelvoitetta laajennettiin vuonna 2021 (HE 69/2020), siten, että tietovaranto kattaisi kaikkia laissa taloudelliseen toimintaan myönnettävän tuen yleisistä edellytyksistä tarkoitettujen valtion viranomaisten tai niiden puolesta tukea myön-tävien yhteisöjen tai säätiöiden myöntämiä SEUT 107 artiklan 1 kohdan mukaisia tukia Euroo-pan komission julkaisu- ja avoimuusvelvoitteen täytäntöön panemiseksi. Taloudelliseen toimin-taan myönnettävän tuen yleisistä edellytyksistä annetun lain (429/2016) 2 §:n 3 momentissa tarkoitettujen tukiviranomaisen ja työvoimaviranomaisen on yrityspalvelujen asiakastietojärjestel-mästä annetun lain 7 a §:n mukaisesti talletettava asiakastietojärjestelmään sellaisen tuen myön-tämistä ja maksamista koskevat tiedot, joka täyttää Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopi-muksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen valtiontukien edellytykset. Tallettamisvelvollisuus ei kuitenkaan koske sellaisia verotukia, joita koskevia tietoja julkaisu- ja avoimuusvelvoite ei koske, eikä maa- ja metsätalouden alkutuotantoa eikä kalataloutta koskevaa tukea. Lain 10 a §:n mukaan työ- ja elinkeinoministeriön on ilmoitettava Euroopan komissiolle tiedot sellaisen tuen myöntämisestä, jota koskevat tiedot on julkaisu- ja avoimuusvelvoitteen vuoksi talletettu asia-kastietojärjestelmään mainitun velvoitteen täyttämiseksi. Velvoite toteutetaan valtion tukiviran-omaisten yritystukirekisteriin ilmoittamien tukien osalta ilmoittamalla tiedot yritystukirekiste-ristä Euroopan komissiolle.

Velvoite käyttää yritystukirekisteriä koskee säädöksen sanamuodon mukaan vain SEUT 107 artiklan 1 kohdan kaikki ehdot täyttäviä valtiontukia eikä sitä niin ollen ole mahdollista tulkita siten, että velvoite kattaisi vähämerkityksiset tuet. Muutoksen jälkeen avoimuus- ja julkaisuvelvoitteen piiriin kuuluvat tuet tuli tallentaa yritystukirekisteriin, josta tuet siirtyivät automaatti-sesti myös komission avoimuusmoduuliin. Kansallinen yritystukirekisteri kattoi vain valtion tukiviranomaisen myöntämät tuet. Suomi toteuttaa yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 9 artiklan keskusrekisterivaatimusta edelleen käyttämällä komission avoimuusmoduulia, unionin tason keskusrekisteriä, vaikka osa tiedoista tallennetaan avoimuusmoduuliin kansallisen yritystukire-kisterin kautta.

Jäsenvaltion viranomaisten ilmoittamat tiedot varastoituvat komission tietojärjestelmän tieto-kantaan ja julkaistaan sieltä automaattisesti komission ylläpitämällä jäsenvaltiokohtaisella

valtiontukien verkkosivustolla tavalla, joka on helposti kaikkien saatavilla. Tiedot ilmoitetaan järjestelmään ja julkaistaan jäsenvaltion virallisella kielellä, mutta tiedot ovat saatavissa myös automaattisen käännöksen kautta muiden jäsenvaltioiden virallisilla kielillä. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan valtiontukia koskevat tiedot julkaistaan samassa avoimuustietojärjestelmässä kuin muut valtiontuet. Tallentaessaan tietoja jäsenmaan viranomaiset voivat käyttää tukea saavasta yrityksestä tarvittaessa useita eri kansallisia tunnisteita, joten esimerkiksi maatalouden tuissa voidaan käyttää sekä yritys- ja yhteisötunnusta (y-tunnusta) että tilatunnusta.

Työ- ja elinkeinoministeriö on toiminut kansallisena järjestelmävastaavana komission avoimuustietojärjestelmässä ja neuvonut tukiviranomaisia tarvittaessa järjestelmän käyttöön liittyvissä kysymyksissä. Työ- ja elinkeinoministeriön toimivalta perustuu eräiden valtion tukea koskevien Euroopan unionin säännösten soveltamisesta annettuun lakiin (300/2001) ja sen nojalla annettuun valtioneuvoston asetukseen valtiontukien ilmoittamisesta komissiolle noudatettavista menettelyistä (89/2011). Maa- ja metsätalousministeriö ilmoittaa komissiolle SEUT 107 artiklan mukaiset maa- ja metsätalouden sekä kalatalouden tuet. Maaseudun yritysrahoituksessa (tiettyihin tukiin) sovelletaan komission asetusta (EU) N:o 2022/2472 tiettyjen maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi SEUT 107 ja 108 artiklan mukaisesti (maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden ryhmäpoikkeusasetus), jonka 9 artiklassa säädetään tukitietojen julkaisemisesta vastaavatyypillisesti kuin yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa.

Vähämerkityksisen tuen seuranta- ja raportointivelvoitteen aiheuttama muutostarve

Nykyinen laki ja sen nojalla annettu asetus eivät pane täytäntöön kaikkia vähämerkityksisten tukien EU-asetusten jäsenvaltioille kohdistamia velvoitteita. Lain 300/2001 nykyinen 2 a § viittaa valtuutusasetuksen ryhmäpoikkeuksia koskevaan 1 artiklaan. Sanamuotonsa johdosta velvoite ei ulotu vähämerkityksisiin tukiin, joista säättämisen valtuutusasetus mahdollistaa 2 artiklassaan. Laissa ei myöskään suoraan säädetä velvoitteesta, vaan laki sisältää informatiivisen viittauksen valtuutusasetuksen mukaisiin ryhmäpoikkeuksiin. Lain 2 § mukaan tuen ilmoitusmenettelyn ja muun tiedonantovelvollisuuden kansallisesta järjestämisestä annetaan tarvittaessa tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella. Pykälän 2 momentin nojalla annettu asetus 89/2011 puolestaan määrittelee avoimuus- ja julkaisuvelvoitteen toteuttamisesta vastaavan kansallisen tukiviranomaisen.

Ennen tässä hallituksen esityksessä mainittuja rekisterivelvoitteita vähämerkityksisen tuen myöntäjällä ei ole ollut EU-tasolla velvollisuuksia ilmoittaa kyseistä tukea unionin rekisteriin. Jäsenvaltiolle osoitettuja velvoitteita ei myöskään ollut yksiselitteisesti asetettu tukiviranomaisen tehtäväksi. Vuoden 2023 loppuun voimassa ollut yleinen de minimis -asetus (EU) 1407/2013 mahdollisti kaksi menettelyä tukien enimmäismäärän valvomiseksi: 1) kansallisen rekisterin käytön, sekä 2) enimmäismäärän seuraamisen yrityksiltä saatujen de minimis -tukitietojen perusteella. Suomessa de minimis -tukien enimmäismäärän valvonta on perustunut näistä jälkimmäiseen vaihtoehtoon. Kaikkia kansallisesti myönnettäviä vähämerkityksisiä tukia koskevaa rekisteriä ei Suomessa ole siitä huolimatta, että valtion viranomaiset tai niiden puolesta tukia myöntävät yhteisöt, säätiöt ja työvoimaviranomaiset ovat voineet tallentaa tietoja yritystukirekisteriin. Valtion tukiviranomaiset voivat tarkistaa yritystukirekisteristä toisten valtion tukiviranomaisten myöntämät vähämerkityksiset tuet tunnistautumisen jälkeen salassapitosäännösten estämättä. Yritystukirekisteri ei sisällä esimerkiksi kuntien myöntämiä tukia. Yritystukirekisteri ei ole reaaliaikainen, joten se ei sovellu vähämerkityksisten tukien kasautumisen valvontaan.

Vähämerkityksiset tuet valmiste- ja valmisteverotuksessa

De minimis -asetuksessa velvoitetaan jo nykyisin vähämerkityksistä tukea saavien yritysten tiettyjen tietojen kerääminen tuen myöntämistä ja seuranta varten. Verohallinto pitää rekisteriä virvoitusjuomaverosta annetun lain (1127/2010, jäljempänä virvoitusjuomaverolaki), 1 §:n 4 momentissa ja eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain (1037/2004, jäljempänä juomapakkausverolaki), 1 §:n 3 momentissa tarkoitetuista pienvalmistajista. Pienvalmistajan on tehtävä Verohallinnolle rekisteröitymisilmoitus sekä annettava kuluvan vuoden tuotantomääränsä ja ilmoitettava muista vähämerkityksisistä tuista, jotka se on saanut muilta viranomaisilta kahden edeltävän verovuoden ja kuluvan verovuoden aikana. Tuen tarkka määrä on pystyttävä laskemaan tuen myöntämishetkellä, jotta tuki olisi läpinäkyvää.

Uudessa de minimis -asetuksessa velvoitetaan 6 artiklan 1 kohdassa luettujen vähämerkityksistä tukea saavien yritysten tietojen merkitseminen unionin tason keskusrekisteriin. Siten valmisteverolainsäädäntöön tulee tehdä tarpeelliset täydennykset ja täsmennykset mainitun velvoitteen toteuttamiseksi. Tukiviranomaisena Verohallinnon tulee huolehtia siitä, että de minimis -asetuksen mukaiset ilmoitettavat tiedot tallennetaan joko manuaalisesti tai automaattisen rajapinnan kautta komission tietojärjestelmään julkaisua varten.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Eräiden valtion tukea koskevien Euroopan unionin säännösten soveltamisesta annettuun lakiin 300/2001 ehdotetaan lisättävän uusi 2 b §. Uusi pykälä edellyttäisi, että vähämerkityksisen tuen myöntäjä vastaa myöntämänsä tuen osalta niistä velvoitteista, jotka asetus jättää jäsenvaltion tehtäväksi. Ehdotettu muutos varmistaa EU-asetuksissa jäsenvaltiolle kohdennettujen velvoitteiden toteutumisen. Säädetystä pääsäännöstä voitaisiin poiketa säätämällä toisin. Tämä voisi olla tarpeen esimerkiksi tilanteessa, jossa viranomainen määrättäisiin tallettamaan välittäjän myöntämien tukien tietoja, tai jos jäsenvaltio siirtyisi käyttämään kansallista rekisteriä, tai jos jokin kansallinen rekisterivelvoite laajentuisi kattamaan myös kaikki vähämerkityksiset tuet.

Tuen myöntäjä vastaisi lähtökohtaisesti niistä velvoitteista, jotka EU-asetus asettaa jäsenvaltiolle. Näin varmistetaan uuden seuranta- ja raportointivelvoitteen toteutuminen, kasautumisen valvonta sekä tietojen säilyttäminen, joiden yksityiskohtaiset vaatimukset on EU-asetuksissa säädetty, mutta joiden vastuutahoa ei ole kohdennettu jäsenvaltion sisällä. Tarvittaessa tarkempia säädöksiä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Tuen myöntäjät velvoitettaisiin jatkossa tallentamaan tiedot myöntämistään tuista unionin tason keskusrekisteriin.

Laki ei ottaisi kantaa siihen, miten velvoitteet toteutetaan. Näin ollen, mikäli komissio kehittää rajapinnan, jonka kautta yritystukirekisteriin tallennetut vähämerkityksien tuen tiedot voidaan toimittaa komissiolle koneellisesti, tuen myöntäjä voisi varmistaa seuranta- ja raportointivelvoitteen toteuttamisen myös käyttämällä kansallista rekisteriä. Vastuu toteutuksesta jäisi kuitenkin tuen myöntäjälle.

Voimassa olevan lain 2 § mukaan tuen ilmoitusmenettelyn ja muun tiedonantovelvollisuuden kansallisesta järjestämisestä annetaan tarvittaessa tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella. Lain 2 b §:n 2 momentin tiedonantovelvoitetta koskeva uusi valtuutus kattaisi ehdotetun muutoksen jälkeen myös vähämerkityksisen tuen seuranta- ja raportointivelvoitteesta säättämisen asetuksella.

Lisäksi valmisteverolainsäädäntöön tehtäisiin tarvittavat täydennykset ja täsmennykset de minimis -asetuksen 6 artiklan 1 kohdan seuranta- ja raportointivelvoitteen täytäntöönpanemiseksi.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Vähämerkityksisiä tukia myönnetään Suomessa laajasti. Koska uusi velvoite kattaa jokaisen tuen ja tuen myöntäjän, tuen myöntäjien hallinnollinen taakka lisääntyy EU-asetusten velvoitteiden täyttämisestä. Hallinnollisen taakan suuruus riippuu myönnettyjen tukien määrästä ja myöntäjän tietojärjestelmien kyvystä tuottaa koottuja tietoja komission rekisteriin. Vaikutukset seuraavat pääosin EU-tasolla säädetyistä velvoitteista. Rekisterin käyttöönottovaihe edellyttää keskitettyä ja koordinoitua neuvontaa ja ohjeistusta. Jokaiselle tukiviranomaiselle, joka myöntää vähämerkityksistä tukea, tulee antaa unionin tason keskusrekisterin käyttäjätunnukset ja neuvoa ja opastaa käyttöliittymään sekä tukien rekisteröintiin liittyvissä kysymyksissä. Joiltain osin viranomaisilla voi myös olla kysymyksiä, jotka liittyvät valtiontukisääntöjen tulkintaan tai soveltamiseen rekisteröinnin yhteydessä. Siltä osin kuin viranomaiset eivät ole käyttäneet yritystukirekisteriä on todennäköistä, että neuvontatarve on huomattava. Tämän oletetaan koskevan erityisesti kuntia.

Tietyiltä de minimis -tukia myöntäviltä viranomaisilta on valmistelun varhaisessa vaiheessa pyydetty arviota unionin tason de minimis -keskusrekisterin aiheuttamasta hallinnollisesta taakasta. Valtiovarainministeriön hallinnonalalla myönnetään verotuksellisia vähämerkityksisiä tukia, joihin lukeutuvat yllä mainitut poikkeukset valmisteverotuksessa. Vuonna 2024 näitä myönnettiin noin 500 yritykselle. Finnveran kotimaan rahoitusta koskevia de minimis -tukipäätöksiä on Finnveran arvion mukaan tehty noin 3 000 tueksi vuodessa ja se myönsi vuonna 2024 yhteensä 2 925 kpl de minimis -tukia. Yksittäin tallennettuna päätösten siirtäminen vaatisi noin 15 000 minuuttia eli noin 34 henkilötyöpäivää. Taulukkolaskentamuodossa tietojen tallennus veisi vain joitakin tunteja. Business Finlandin osalta arvio myönnettyistä tuista on noin 1 450 tukea vuosittain. Business Finland arvioi, että se pystyisi lataamaan tietoja keskitetysti ja että uuden velvoitteen täytäntöönpano edellyttäisi siltä 30–90 henkilötyötuntia vuodessa. Jos jokaisen tuen osalta arvioitaisiin tietojen seurantavelvoitteen edellyttävän viisi minuuttia työtä, pelkästään vuonna 2023 rekisteröidyt valtioneuvoston tason tuet edellyttäisivät 10 2005 minuuttia. Tämän lisäksi verohallinnon noin 500 tuensaajan tuet voisivat edellyttää arviolta 2 500 minuutin lisätyötarpeen, yhteensä noin 1 750 henkilötyötuntia. Lisäksi, jos käyttäjähallintoon tai neuvontaan arvioidaan kuluva tunti tukiviranomaista kohden, tämä taakka olisi valtion tiedossa olevien tukiohjelmien osalta noin 40 henkilötyötuntia vuodessa. Voidaan arvioida, etteivät kaikki valtion tukiviranomaiset ole hyödyntäneet mahdollisuutta tallentaa tukitietoja yritystukirekisteriin. Siten jatkuva resurssitarve vastaisi arviolta ainakin yhtä henkilötyövuotta, mutta jakautuisi epätasaisesti eri rekisteriä käyttävien viranomaisten sekä käyttäjähallintaa ja neuvontaa toteuttavan tahon kesken.

Kuntien myöntämistä vähämerkityksistä tuista on vain vähän tietoa. Vuonna 2023 julkaistiin valtioneuvoston selvitys Kuntien myöntämät yritystuet Suomessa (VN 2025:5). Kunnat myöntänevät kappalemääräisesti arvioituna huomattavia määriä de minimis -tukia: selvityksen mukaan kuntien myöntämien tukien kokonaissummat olivat tyypillisesti alle 10 000 euroa, eivätkä kunnat juurikaan myönnä tukia yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen tai erillisilmoituksen perusteella annetun päätöksen nojalla. Selvityksessä todettiin, että vuosina 2019–2021 kyselyyn vastanneesta 121 kunnasta noin 76 prosentilla ei ollut lainkaan yritystukiin liittyviä tietojärjestelmiä (s. 62). Kyselyvastaajat peräänkuuluttivat kansallista IT-tukea ja valtiotason vastuuta tuen järjestämisestä ja korostivat lisäresursoinnin tarvetta, mikäli kunnat olisivat siirtyneet käyttämään kansallista yritystukirekisteriä (selvityksen luku 4). Koska kuntien voidaan arvioida myöntävän kappalemääräisesti selvästi eniten tukia vähämerkityksisinä tukina, kuntien tarve lisäresursointiin vastaa pääpiirteittäin aiemmin tunnistettua tarvetta tilanteessa, jossa kaikki vähämerkityksiset tuet olisi tullut ilmoittaa kansalliseen yritystukirekisteriin. Suomessa on 2.1.2025 lähtien ollut 308 kuntaa. Jos kunnat myöntäisivät valtion tukiviranomaisia vastaavan määrän tukia, asetusten edellyttämä seuranta edellyttäisi kunnilta myös yhteensä yhden

henkilötyövuoden verran resursseja. Lisäksi kuntien käyttäjähallintoon ja neuvontaan voidaan arvioida kuluvan valtioneuvostoa enemmän työtunteja vuodessa erityisesti alkuvaiheessa, jolloin järjestelmä otetaan käyttöön. Ensimmäisenä vuonna resurssintarve olisi kuntien määrään perustuvan arvion mukaan noin 0,5 henkilötyövuotta. Neuvontaa tarvitaan kuitenkin reaaliaikaisesti, ja se tulee aloittaa ennen rekisterivelvoitteen käyttöönottoa.

Koska tukitietoja tulee tallentaa miltei reaaliaikaisesti, ei tietoja kaikista vuoden aikana myönnettyistä tuista voi siirtää samalla kerralla edes siinä tapauksessa, että tukiviranomaisen oma järjestelmä mahdollistaisi tietojen lataamiseen unionin tason keskusrekisterin hyväksymään massa-ajomuotoon, kuten esimerkiksi taulukkolaskentatiedostoon. Parhaassa tapauksessa tietoja ajetaan noin 20 työpäivän välein. Alustavasti arvioituna kunnilla ei ole valtion suurten tukiviranomaisten tapaisia koottuja rekistereitä tuista, joten kunnat joutunevat käyttämään komission manuaalista käyttöliittymää tapauskohtaisesti.

Verohallinnon tulee tehdä tarpeelliset järjestelmämuutokset, kun komission teknistä rajapintaa koskevat ratkaisut ovat selvillä. Siihen asti tiedot tallennetaan manuaalisesti unionin tason keskusrekisteriin. Verohallinnon de minimis -rekisterissä on tällä hetkellä noin 500 toimijaa. Vielä ei ole tarkkaa tietoa minkälainen komission automaattisesta rajapinnasta tulee, mutta Verohallinto arvioi, että muutoksesta aiheutuisi 15–20 henkilötyöpäivän tarve.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Vähämerkityksistä tukea koskevat asetukset mahdollistavat jäsenvaltioille komission tai kansallisen rekisterin valinnan. Komission tai kansallisen rekisterin valinta on tehty ministeriön tasolla ennen säädöshankkeen käynnistämistä. Kansallisen rekisterin käyttöönotto edellyttäisi järjestelmäkehitystä sekä tämän rakentamisen ja käyttöönoton resursointia. Resurssintarve olisi suurempi kuin tukeuduttaessa unionin tason keskusrekisteriin nyt ehdotetulla tavalla. Kansallista rekisteriä koskeva hanke olisi laajuudeltaan suurempi kuin nykyinen yritystukirekisteri, sillä sen tulisi kattaa valtion tukiviranomaisten lisäksi kaikki muut vähämerkityksisiä tukia myöntävät tahot.

Yleinen de minimis -asetus (EU) 2023/2831 tai SGEI de minimis -asetus (EU) 2023/2832 ei kumpikaan tarkenna, miten jäsenvaltion tulee vastuuttaa tukien tallentaminen rekisteriin. Tukien tallentamisesta vastaavaa erillistä viranomaista voitaisiin harkita, mikä poikkeaisi nykyisin muun muassa yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen tukia koskevasta julkaisuvelvoitteen toteuttamisesta Suomessa. Nykyinen käytäntö, jossa tuen myöntävä viranomainen vastaa myös tuen rekisteröinnistä, on havaittu toimivaksi, ja se on siksi perusteltu myös vähämerkityksisten tukien velvoitteiden osalta.

5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot

Yritystukirekisterin muutoksen yhteydessä (HE 69/2020 vp s. 15) tarkentui, että komissio on edellyttänyt EU:n vuosien 2004–2007 laajentumiskierroksella ja Kroatian laajentumisneuvottelujen yhteydessä, että uusilla jäsenmailla tulee olla kansallinen tukirekisteri. Italiassa ja Virossa on keskitetty kansallinen de minimis -tukirekisteri. Tanskalla, Ruotsilla ja Norjalla ei ole keskitettyä tietovarantoa eikä kansallista de minimis -tukirekisteriä. Itsehallinnollisten maakuntien ja kuntien päätösvalta ja niillä olevat erilaiset tietojärjestelmät on koettu eri maissa haasteelliseksi harkittaessa kansallisten de minimis -tukirekistereiden perustamista.

6 Lausuntopalaute

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Eräiden valtion tukea koskevien Euroopan unionin säännösten soveltamisesta annettu laki

2 b §. *Vähämerkityksisten tukien seuranta- ja raportointivelvoite.* Tukiviranomaisen velvoite varmistaa valtiontukisääntöjen noudattaminen voidaan johtaa suoraan sovellettavista, tukiviranomaisia velvoittavista SEUT 107 ja SEUT 108 artikloista. Noudattamalla vähämerkityksisen tuen EU-asetuksissa säädettyjä edellytyksiä, mukaan lukien seuranta- ja raportointivelvoitteita, viranomainen voi varmistua, ettei sen myöntämä tuki täytä valtiontuen kriteereitä ja näin ollen edellyttä ennakkoilmoitusta komissiolle. Kansallisiin lakeihin ei ole tarkennettu, että ehtojen noudattaminen kuuluisi Suomessa tietyille taholle. Sen sijaan eräiden valtion tukea koskevien Euroopan unionin säännösten soveltamisesta annettuun lakiin 300/2001 on kirjattu informatiivinen pykälä, joka viittaa tukea myöntävien viranomaisten velvoitteisiin noudattaa esimerkiksi avoimuus- ja julkaisemisvelvoitetta.

Eräiden valtion tukea koskevien Euroopan unionin säännösten soveltamisesta annettuun lakiin ehdotetaan lisättävän uusi 2 b §. Pykälän otsikko vastaisi vähämerkityksisen tuen asetusten 6 artiklojen otsikointia ja olisi näin ”Vähämerkityksisen tuen seuranta- ja raportointivelvoite”, kun taas ryhmäpoikkeusasetuksen 9 artiklaan viittaava 2 a § on otsikoitu ryhmäpoikkeusasetusta vastaavasti ”Tukitietojen julkaisu- ja avoimuusvelvoite”.

Ehdotetun 2 b §:n 1 momentti viittaisi vähämerkityksisiä tukia koskeviin valtuutusasetuksen sääntöihin ja asettaisi tuen myöntäjälle velvoitteen noudattaa ilmoitusvelvollisuudesta vapauttamisen ehtoja. Lain viittaus valtuutusasetukseen kattaisi myös ne tilanteet, joissa komissio laajentaisi muiden vähämerkityksisten tukien seuranta- ja raportointivelvoitteita.

Pykälän 1 momentin mukaan tuen myöntäjä on se taho, jonka toimenpide rasittaa julkisia varoja siten, että taloudellista toimintaa harjoittava yksikkö (”yritys”) saa etua konkreettisessa yksittäisessä tapauksessa. Useimmiten tuen myöntäjä on oikeushenkilö kuten virasto, ministeriö, kunta tai julkinen yritys, jonka päätöksellä jollekin yritykselle syntyy oikeus etuun. Kyseessä voi myös olla esimerkiksi laki, jolla yritys vapautuu sille kuuluvista tavanomaisista kustannuksista, tai julkisen tahon suorittama toimenpide, joka ei ole markkinaehtoinen. On tarkoituksenmukaista, että tuen myöntäjä vastaa asetusten ehtojen täyttymisestä ja näin ollen myös seuranta-, raportointi- ja tietojensäilytysvelvoitteista. Velvoitteita olisi kuitenkin mahdollista asettaa muulle kuin tuen myöntäjälle säätämällä tästä erikseen. Tämä voi olla tarkoituksenmukaista esimerkiksi tilanteissa, joissa tukea kanavoidaan useamman tason kautta loppukäyttäjälle, kuten tilanteissa, jossa rahoituslaitos toimii tukiohjelman puitteissa yksittäisen tuen myöntäjänä. Erillinen säädös voi myös olla tarkoituksenmukainen, jos oikeus tukeen vahvistetaan erillisessä menettelyssä, jota tukiohjelman suunnittelija ei hallinnoi itse suoraan.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin seuranta- ja raportointivelvoitetta koskevasta asetuksenantovaltuutuksesta. Momentin mukaan valtioneuvosto voisi asetuksella antaa tarkempaa sääntelyä seuranta- ja raportointivelvoitteen kansallisesta toteuttamisesta.

7.2 Valmisteverotuslaki

30 §. Valmisteverotuksen rekisterit. Pykälässä säädetään valmisteverotuksen rekistereistä. Pykälän 2 momentissa säädetään, että Verohallinto pitää rekisteriä 98 a §:ssä säädettyistä tuensaajista. Näitä ovat ne yritykset, jotka saavat EU:n valtiontukisäännösten mukaisesti myönnettäviä tukia. Lisäksi Verohallinto pitää virvoitusjuomaverolaissa ja juomapakkausverolaissa tarkoitetuista pienvalmistajista rekisteriä vähämerkityksisten tukien myöntämistä ja seurantaan varten. Momentissa säädetään tältä osin rekisterin käyttötarkoituksesta ja rekisteriin merkittävistä tiedoista.

Momenttia selkeytettäisiin siten, että siihen lisättäisiin viittaus valmisteverotuslain 98 a §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettuihin tietoihin, jotka tuensaaja ilmoittaa Verohallinnolle EU:n valtiontukisäännösten mukaisesti myönnettyjen tukien osalta. Jatkossa 98 a § koskisi myös vähämerkityksistä tukea saavia pienvalmistajia. Tukisääntelyn selkeyttämiseksi pienvalmistajan Verohallinnolle ilmoitettavista tiedoista säädettäisiin vastaisuudessa 98 a §:n 4 momentissa. Lisäksi 2 momentissa tarkennettaisiin rekisterin käyttötarkoitusta siten, että se kattaa kaikki 98 a §:ssä säädettyt tuensaajat valmisteverotukien myöntämistä ja seurantaan varten.

98 a §. Tuensaajan ilmoittamisvelvollisuus. Pykälässä säädetään tuensaajan ilmoittamisvelvollisuudesta, jolla pannaan täytäntöön EU:n valtiontukisääntelyn mukainen tukien avoimuusvelvoite. Pykälän 1 momentissa säädetään tukea saavan yrityksen eli tuensaajan velvollisuudesta ilmoittaa Verohallinnolle yritystä koskevat tietyt tiedot. Pykälän 2 momentissa säädetään, mitä valmisteverotukseen liittyviä verotukia ilmoittamisvelvollisuus koskee. Pykälän 3 momentissa luetellaan ilmoitettavat tiedot. Pykälän 4 momentin mukaan tuensaajalle määrätään laiminlyöntimaksu oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 39 §:n mukaisesti tämän laiminlyödessä ilmoittamisvelvollisuutensa.

Pykälää täydennettäisiin ja täsmennettäisiin kokonaisuudessaan de minimis -asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisen EU:n valtiontukisäännösten tukien läpinäkyvyyden parantamiseksi säädetyn seuranta- ja raportointivelvoitteen kansalliseksi täytäntöönpanemiseksi. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin vähämerkityksistä tukea saavien tuensaajien velvollisuudesta ilmoittaa yritystä koskevat tietyt tiedot Verohallinnolle, jotta Verohallinto kansallisena tukiviranomaisena voi täyttää de minimis -asetuksen seuranta- ja raportointivelvoitteen. Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin mitä vähämerkityksisiä tukia ilmoittamisvelvollisuus koskisi. Pykälän 4 momentissa lueteltaisiin ne tiedot, jotka vähämerkityksistä tukea saavan yrityksen tulisi ilmoittaa Verohallinnolle. Verohallinnon on tallennettava de minimis -tukea saavaa yritystä koskevat tietyt tiedot unionin tason keskusrekisteriin. De minimis -tuensaajan tulee ilmoittaa yrityksen nimi ja tunnistetieto sekä yrityksen toimiala. Lisäksi tulee ilmoittaa de minimis -tuen laskennassa huomioon otettava tuotannon määrä vuosittain kuten myös muiden viranomaisten pienvalmistajalle myöntämät vähämerkityksiset tuet kuluvalta ja kahdelta edeltävältä vuodelta. Uutena tietona aikaisempaan verrattuna yrityksen on ilmoitettava yrityksen toimiala. Pykälän 4 momenttia selkeytettäisiin rakenteellisesti ja samalla se siirtyisi uudeksi 5 momentiksi.

98 b §. Tukitietojen ilmoittamismenettely. Pykälän 2 momentin rakennetta selkeytettäisiin.

7.3 Laki virvoitusjuomaverosta

1 §. Soveltamisala. Pykälän 4 momentissa säädetään enimmäisrajasta, jonka nojalla pienimuotoinen virvoitusjuomien valmistus jää lain soveltamisalan ulkopuolelle. Momenttiin tehtäisiin teknisluonteinen täsmennys. Pykälän 5 momentissa säädetään pienvalmistajan velvollisuudesta rekisteröityä. Rekisteröitymiseen sovelletaan valmisteverotuslain rekisteröitymistä koskevan 5 luvun säännöksiä. Pykälän 6 momentin viittaussäännös päivitetäisiin vastaamaan uutta de minimis -asetusta ja momenttiin lisättäisiin informatiivinen säännös siitä, että tuensaajan ilmoitettavista tiedoista säädetään valmisteverotuslain 98 a §:n 4 momentissa.

7.4. Laki eräiden juomapakkausten valmisteverosta

1 §. Soveltamisala. Pykälän 3 momentissa säädetään enimmäisrajasta, jonka nojalla pienvalmistajan juomapakkaukset jäävät lain soveltamisalan ulkopuolelle. Momentissa säädetään, että pienvalmistajan on kuitenkin rekisteröidyttävä. Rekisteröitymiseen sovelletaan valmisteverotuslain rekisteröitymistä koskevan 5 luvun säännöksiä. Momenttiin tehtäisiin lisäksi teknisluonteinen täsmennys. Pykälän 5 momentin viittaussäännös päivitettäisiin vastaamaan uutta de minimis -asetusta ja momenttiin lisättäisiin informatiivinen säännös siitä, että tuensaajan ilmoitettavista tiedoista säädetään valmisteverotuslain 98 a §:n 4 momentissa.

7.5 Laki oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä

39 §. Laiminlyöntimaksu. Pykälän 1 momentin 8 kohtaan tehtäisiin tekninen täsmennys valmisteverotuslain 98 a §:n 4 momentin muutoksen mukaisesti.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Valtioneuvoston asetus 89/2011 valtiontukien ilmoittamisesta komissiolle noudatettavista menettelyistä sisältää tarkemmat säännökset valtiontukia koskevien tietojen säilyttämisestä ja ilmoittamisesta. Asetusten (EU) 2023/2381 ja (EU) 2023/2382 ehdot vähämerkityksisen tuen myöntämiselle täyttyvät ehdotetuilla lakimuutoksilla, joilla asetusten jäsenvaltioille kohdistamat velvoitteet asetetaan tuen myöntäjälle tai toissijaisesti muuten säädetylle vastuutaholle. Asetuksenantovaltuutus mahdollistaa tarkemman sääntelyn esimerkiksi tilanteessa, jossa katsotaan tarpeelliseksi säätää kansallisesti velvoitteen yksityiskohdista.

9 Voimaantulo

Lait tulisivat voimaan viimeistään 1.1.2026.

10 Toimeenpano ja seuranta

-

11 Suhde muihin esityksiin

11.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä

Valtiontukiviranomaisten oma-aloitteista takaisinperintää koskeva lakihanke TEM065:00/2023 VN/18042/2023 uudistaa lakia 300/2001. Lain mahdolliset päivitystarpeet huomioidaan kyseisessä hankkeessa.

11.2 Suhde talousarvioesitykseen

Lain arvioidaan vaikuttavan talousarvioesitykseen. Rekisterin käyttäjähallinta- ja neuvontatehtävät tulevat edellyttämään jatkuvaa resursointia. Tuen myöntäjien hallinnollinen taakka kasvaa yllä arvioidulla tavalla joillakin minuuteilla myönnettyä tukea kohden. Yhteensä tarve mitataan henkilötyövuosissa, mutta resurssitarpeen määrästä tai jakautumisesta ei ole luotettavaa kokonaiskuvaa. Lausuntokierroksella tukien myöntäjiä ja mahdollisia rekisteristä vastaavia viranomaisia pyydettiin arvioimaan heille aiheutuvaa taakkaa ja sen mahdollista vaikutusta talousarvioesitykseen.

12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Laki voidaan säätää tavanomaisessa lainsäätämisyjärestyksessä. Velvoitteen perusteista on kuitenkin säädettävä lain tasolla.

Perustuslain 124 §:n esitöiden mukaan lähtökohtana on, että julkisen hallintotehtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle säädetään lailla. Koska etenkin julkisten palvelutehtävien hoitaminen on voitava järjestää joustavasti eikä tällaisten tehtävien antamisesta ole sääntelyn tavoitteiden kannalta tarpeen edellyttää säädettäväksi yksityiskohtaisesti lailla, voidaan hallintotehtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle säätää tai päättää myös lain nojalla. Laissa määrätään ensisijainen velvoite tuen myöntäjälle, joka tietyissä olosuhteissa voi myös olla muu kuin viranomainen. Yksittäisen tuen tai tukiohjelman osalta on mahdollista edelleen säätää muutoin.

Valtiontuen myöntö-, muutos- ja maksatuspäätöksiä on tyypillisesti pidetty julkisena hallintotehtävänä (PeVL 50/2017 vp). Seuranta- ja raportointivelvoite liittyy elimellisesti vähämerkityksisen tuen myöntämiseen. Perustuslakivaliokunta on pitänyt vähämerkityksisen tuen myöntämiseen liittyvän julkisen vallan käytön kysymyksiä vastaavina, kuin valtiontuen kriteerit täytävissä toimenpiteissä (PeVL 93/2022 vp). Perustuslakivaliokunnan mukaan valtiontukien myöntäminen ei aina ole PL 124 § takoittama julkinen hallintotehtävä (PeVL 57/2024 vp s.3). Kuitenkin moneen vähämerkityksiseen tuen myöntöprosessiin liittyy hakumenettely, lakisääteisiä myöntämiskriteereitä tai rahoitusehtoja taikka muita hallinnolliselle päätöksenteolle ja lain soveltamiselle tyypillisiä piirteitä. Vähämerkitystä tukea voidaan myöntää yksityisen toimijan kuten rahoituslaitoksen välityksellä. Näin ollen tuen myöntäjän velvoitteista tulee säätää lailla.

Tietojen säilytykseen ja rekisteröintiin liittyy kysymyksiä tietosuojasta ja hyvästä hallinnosta. Esityksessä ei ehdoteta poikettavan nykyisin sovellettavasta tietosuojasääntelystä, jonka soveltaminen on tuen myöntäjän vastuulla myös jatkossa. EU-tason julkisuussäännöillä pyritään varmistamaan valtiontukisääntöjen parempi noudattaminen, suurempi vastuuvastavuus, vertaisarvioinnit ja viime kädessä tehokkaampi julkisten varojen käyttö. Tuen edunsaajan nimen julkaiseminen keskusrekisterissä palvelee oikeutettua etua, joka liittyy yleisölle suunnatun, jäsenvaltion varojen käyttöä koskevan tiedotuksen avoimuuteen. Vähämerkityksistä tukea koskevat EU-asetukset mahdollistavat tietojen pseudonymisoinnin tilanteissa, joissa tietosuojasääntely sitä edellyttäisi. EU:n yleinen tietosuoja-asetus (EU) 2016/679 sekä unionin toimielimiä koskeva tietosuoja-asetus (EU) 2018/1725 ovat jäsenvaltioissa suoraan sovellettavaa oikeutta.

Ponsi

Koska vähämerkityksisiä valtiontukia koskevissa asetuksissa on säännöksiä, jotka ehdotetaan pantaviksi täytäntöön lailla, annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

**eräiden valtion tukea koskevien Euroopan unionin säännösten soveltamisesta annetun lain
muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *lisätään* seuraavasti:

2 b §

Vähämerkityksisten tukien seuranta- ja raportointivelvoite

Jäsenvaltion velvollisuudesta varmistaa vähämerkityksisen tuen seurannasta ja raportoinnista sekä tietojen säilyttämisestä säädetään Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta tiettyihin valtion monialaisen tuen muotoihin annetun neuvoston asetuksen (EU) 2015/1588 2 artiklan perusteella annetuissa komission vähämerkityksisiä tukia koskevissa asetuksissa. Jollei muualla toisin säädetä, vähämerkityksisen tuen myöntäjä vastaa yksittäistä vähämerkityksistä tukea koskevien edellytysten täyttymisestä sekä jäsenvaltion velvoitteiden täyttymisestä. Tiedot välitetään unionin tason keskusrekisteriin.

Vähämerkityksisistä tukea koskevista jäsenvaltion velvoitteista annetaan tarvittaessa tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

valmisteverotuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valmisteverotuslain (182/2010) 30 §:n 2 momentti, 98 a § ja 98 b §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 30 § 2 momentti laissa 766/2020, 98 a § laissa 479/2016, 766/2020, 1219/2021 ja 960/2022 ja 98 b §:n 2 momentti laissa 1219/2021, seuraavasti:

30 §

Valmisteverotuksen rekisterit

Verohallinto pitää rekisteriä 98 a §:ssä tarkoitetuista tuensaajista. Rekisteriin merkitään 98 a §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettut tiedot tuen myöntämisestä ja seurantaa varten.

98 a §

Tuensaajan ilmoittamisvelvollisuus

Tuensaajan on ilmoitettava tukiviranomaiselle tässä pykälässä säädettyt yritystä koskevat tiedot Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetun komission valtioneuvoston päätöksen ja tiettyjen tukimuotojen toteutamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetun komission asetuksen (EU) N:o 651/2014 9 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisen julkaisuvelvollisuuden toteuttamiseksi sekä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annetun komission asetuksen (EU) 2023/2831 6 artiklan 1 kohdan mukaisen seuranta- ja raportointivelvoitteen toteuttamiseksi.

Ilmoittamisvelvollisuus koskee tukia, joista säädetään:

1) sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain 4 §:n 2, 3 ja 5 momentissa, 4 a ja 8 a §:ssä samoin kuin mainitun lain liitteen verotaulukon 1 tuoteryhmässä 9 ja 10 sekä verotaulukon 3 tuoteryhmässä 9a ja 10a;

2) nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain 4 §:n 2 momentissa;

3) maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteverojen palautuksesta annetun lain (603/2006) 4 §:ssä;

4) virvoitusjuomaverosta annetun lain 1 §:n 4 momentissa;

5) eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain 1 §:n 3 momentissa.

Ilmoitettavat tiedot ovat:

1) yrityksen nimi ja tunniste;

2) yritystyyppi;

3) alue, jolla yritys sijaitsee;

4) yrityksen toimiala.

Edellä 3 momentissa säädetystä poiketen 2 momentin 4 ja 5 kohdassa tarkoitetuista tuista ilmoitettavat tiedot ovat:

1) yrityksen nimi ja tunniste;

2) yrityksen toimiala;

3) tuotantomäärä vuosittain;

4) muiden viranomaisten pienvalmistajalle myöntämät vähämerkityksiset tuet kuluvalta ja kahdelta edeltävältä vuodelta.

Edellä 2 momentin 1, 2, 4 ja 5 kohdassa tarkoitettuja tukia koskevan ilmoittamisvelvollisuuden laiminlyönnin seuraamuksesta säädetään oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 39 §:ssä. Tuensaaja ja Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö saavat hakea muutosta mainitussa pykälässä tarkoitettua laiminlyöntimaksua koskevaan Verohallinnon päätökseen. Muutoksenhakuun sovelletaan, mitä oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 62 §:n 5 momentissa säädetään.

98 b §

Tukitietojen ilmoittamismenettely

Tuensaajan on ilmoitettava viipymättä Verohallinnolle 98 a §:ssä tarkoitettujen tietojen muuttumisesta tai yrityksen joutumisesta 98 a §:n 1 momentissa tarkoitettussa valtiontukipäätöksessä tai momentissa mainitun asetuksen 2 artiklan 18 kohdassa tarkoitettuihin taloudellisiin vaikeuksiin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

virvoitusjuomaverosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan virvoitusjuomaverosta annetun lain (1127/2010) 1 §:n 4 ja 6 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 4 momentti laissa 1210/2019 ja 6 momentti laissa 1535/2016, seuraavasti:

1 §

Sovelletamisala

Lakia ei 5 ja 6 momenttia lukuun ottamatta sovelleta, jos virvoitusjuomia valmistaa tai tuottaa oikeudellisesti ja taloudellisesti muista saman toimialan valmistajista riippumaton valmistaja, jonka kalenterivuoden aikana kulutukseen luovuttamien tuotteiden määrä on enintään 70 000 litraa valmista, juotavaa virvoitusjuomaa.

Edellä 4 momentissa tarkoitettuun tuotantoon sovelletaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annettua komission asetusta (EU) 2023/2831. Tuensaajan ilmoitettavista tiedoista säädetään valmisteverotuslain 98 a §:n 4 momentissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain (1037/2004) 1 §:n 3 ja 5 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 771/2020, seuraavasti:

1 §

Sovelletamisala

Tätä lakia ei sovelleta juomapakkauksiin, jos liitteen verotaulukossa tarkoitettuja juomia on valmistanut oikeudellisesti ja taloudellisesti muista saman toimialan valmistajista riippumaton valmistaja, jonka kalenterivuoden aikana kulutukseen luovuttamien juomapakkausten sisältämä juomamäärä on enintään 70 000 litraa. Valmistajan riippumattomuudesta ja kalenterivuositaisen tuotannon määrästä on kuitenkin vaadittaessa esitettävä Verohallinnolle luotettava selvitys. Valmistajan on lisäksi rekisteröidyttävä pienvalmistajaksi juomapakkausten osalta. Rekisteröintimenettelystä säädetään valmisteverotuslain (182/2010) 5 luvussa.

Edellä 3 momentissa tarkoitettuun tuotantoon sovelletaan, mitä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annetussa komission asetuksessa (EU) 2023/2831 säädetään. Tuensaajan ilmoitettavista tiedoista säädetään valmisteverotuslain 98 a §:n 4 momentissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 39 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain (768/2016) 39 §:n 1 momentin 8 kohta seuraavasti:

39 §

Laiminlyöntimaksu

Verohallinto määrää verovelvolliselle tai, jos on kyse 7 tai 8 kohdassa tarkoitettua tilanteesta, tiedonanto- tai ilmoittamisvelvolliselle enintään 5 000 euron suuruisen laiminlyöntimaksun, jos tämä jättää Verohallinnon kehotuksesta huolimatta täyttämättä:

8) valmisteverotuslain 98 a §:ssä säädetyn ilmoittamisvelvollisuuden, jos on kyse mainitun pykälän 2 momentin 1, 2, 4 ja 5 kohdassa tarkoitettua tuesta;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä x.x.20xx

Pääministeri

Etunimi Sukunimi

..ministeri Etunimi Sukunimi

Click or tap here to enter text.

Click or tap here to enter text.

1.

Laki

**eräiden valtion tukea koskevien Euroopan unionin säännösten soveltamisesta annetun lain
muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2b §

*Vähämerkityksisten tukien seuranta- ja rap-
portointivelvoite*

Jäsenvaltion velvollisuudesta varmistaa vähämerkityksisen tuen seurannasta ja raportoinnista sekä tietojen säilyttämisestä säädetään Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta tiettyihin valtion monialaisen tuen muotoihin annetun neuvoston asetuksen (EU) 2015/1588 2 artiklan perusteella annetuissa komission vähämerkityksisiä tukia koskevissa asetuksissa. Jollei muualla toisin säädetä, vähämerkityksisen tuen myöntäjä vastaa yksittäistä vähämerkityksistä tukea koskevien edellytysten täyttymisestä sekä jäsenvaltion velvoitteiden täyttymisestä. Tiedot välitetään unionin tason keskusrekisteriin.

Vähämerkityksisen tuen seuranta- ja raportointivelvoitteen kansallisesta järjestämisestä annetaan tarvittaessa tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

valmisteverotuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valmisteverotuslain (182/2010) 30 §:n 2 momentti, 98 a § ja 98 b §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 30 § 2 momentti laissa 766/2020, 98 a § laeissa 479/2016, 766/2020, 1219/2021 ja 960/2022 ja 98 b §:n 2 momentti laissa 1219/2021, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

30 §

30 §

Valmisteverotuksen rekisterit

Valmisteverotuksen rekisterit

Verohallinto pitää rekisteriä 98 b §:ssä tarkoitetuista tuensaaajista. *Lisäksi Verohallinto pitää rekisteriä virvoitusjuomaverosta annetun lain 1 §:n 5 momentissa ja eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain 1 §:n 3 momentissa tarkoitetuista pienvalmistajista. Rekisteriä pidetään Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annetussa komission asetuksessa (EU) N:o 1407/2013 tarkoitettun tuen myöntämistä ja seuranta varten. Rekisteriin merkitään pienvalmistajan nimi, yritys- ja yhteisötunnus, yhteystiedot, hakuvuoden aikana tuotettavien valmisteveronalaisten tuotteiden määrät sekä muiden viranomaisten pienvalmistajalle hakuvuonna ja kahtena edeltävänä kalenterivuonna myöntämien vähämerkityksisten tukien määrät.*

Verohallinto pitää rekisteriä 98 a §:ssä tarkoitetuista tuensaaajista. Rekisteriin merkitään 98 a §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettut tiedot tuen myöntämistä ja seuranta varten.

98 a §

98 a §

Tuensaaajan ilmoittamisvelvollisuus

Tuensaaajan ilmoittamisvelvollisuus

Tuensaaajan on ilmoitettava tukiviranomaiselle tässä pykälässä säädetty yritystä koskevat tiedot Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetun komission valtioneuvoston päätöksen tai tiettyjen tukimuotojen toteutamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetun komission asetuksen (EU) N:o 651/2014 9 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisen julkaisuvelvollisuuden toteuttamiseksi.

Tuensaaajan on ilmoitettava tukiviranomaiselle tässä pykälässä säädetty yritystä koskevat tiedot Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetun komission valtioneuvoston päätöksen ja tiettyjen tukimuotojen toteutamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetun komission asetuksen (EU) N:o 651/2014 9 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisen julkaisuvelvollisuuden toteuttamiseksi *sekä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta*

Ilmoitusvelvollisuus koskee tukia, joista säädetään:

- 1) sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain 4 §:n 2, 3 ja 5 momentissa, 4 a ja 8 a §:ssä samoin kuin mainitun lain liitteen verotaulukon 1 tuoteryhmässä 9 ja 10 sekä verotaulukon 3 tuoteryhmässä 9a ja 10a;
- 2) nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain 4 §:n 2 momentissa;
- 3) maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteverojen palautuksesta annetun lain (603/2006) 4 §:ssä.

Ilmoitettavat tiedot ovat:

- 1) yrityksen nimi ja tunniste;
- 2) yritystyyppi;
- 3) alue, jolla yritys sijaitsee;
- 4) yrityksen toimiala.

Edellä 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja tukia koskevan 1 momentissa säädetyn ilmoittamisvelvollisuuden laiminlyönnin seuraamuksesta säädetään oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 39 §:ssä. Tuensaaja ja Veronsaajien oikeudenvallvontayksikkö saavat hakea muutosta mainitussa pykälässä tarkoitettua laiminlyöntimaksua koskevaan Verohallinnon päätökseen. Muutoksenhakuun sovelletaan, mitä oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 62 §:n 5 momentissa säädetään.

98 b §

vähämerkityksiseen tukeen annetun komission asetuksen (EU) 2023/2831 6 artiklan 1 kohdan mukaisen seuranta- ja raportointivelvoitteen toteuttamiseksi.

Ilmoittamisvelvollisuus koskee tukia, joista säädetään:

- 1) sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain 4 §:n 2, 3 ja 5 momentissa, 4 a ja 8 a §:ssä samoin kuin mainitun lain liitteen verotaulukon 1 tuoteryhmässä 9 ja 10 sekä verotaulukon 3 tuoteryhmässä 9a ja 10a;
- 2) nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain 4 §:n 2 momentissa;
- 3) maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteverojen palautuksesta annetun lain (603/2006) 4 §:ssä;
- 4) virvoitusjuomaverosta annetun lain 1 §:n 4 momentissa;
- 5) eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain 1 §:n 3 momentissa.

Ilmoitettavat tiedot ovat:

- 1) yrityksen nimi ja tunniste;
- 2) yritystyyppi;
- 3) alue, jolla yritys sijaitsee;
- 4) yrityksen toimiala.

Edellä 3 momentissa säädetystä poiketen 2 momentin 4 ja 5 kohdassa tarkoitetuista tuista ilmoitettavat tiedot ovat:

- 1) yrityksen nimi ja tunniste;
- 2) yrityksen toimiala;
- 3) tuotantomäärä vuosittain;
- 4) muiden viranomaisten pienvalmistajalle myöntämät vähämerkityksiset tuet kuluvalta ja kahdelta edeltävältä vuodelta.

Edellä 2 momentin 1, 2, 4 ja 5 kohdassa tarkoitettuja tukia koskevan ilmoittamisvelvollisuuden laiminlyönnin seuraamuksesta säädetään oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 39 §:ssä. Tuensaaja ja Veronsaajien oikeudenvallvontayksikkö saavat hakea muutosta mainitussa pykälässä tarkoitettua laiminlyöntimaksua koskevaan Verohallinnon päätökseen. Muutoksenhakuun sovelletaan, mitä oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 62 §:n 5 momentissa säädetään.

98 b §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tukitietojen ilmoittamismenettely

Tukitietojen ilmoittamismenettely

Tuensaajan on ilmoitettava viipymättä Verohallinnolle 98 a §:n 3 *momentissa* tarkoitettujen tietojen muuttumisesta tai yrityksen joutumisesta 98 a §:n 1 momentissa tarkoitettussa valtiontukipäätöksessä tai siinä mainitun asetuksen 2 artiklan 18 kohdassa tarkoitettuihin taloudellisiin vaikeuksiin.

Tuensaajan on ilmoitettava viipymättä Verohallinnolle 98 a §:ssä tarkoitettujen tietojen muuttumisesta tai yrityksen joutumisesta 98 a §:n 1 momentissa tarkoitettussa valtiontukipäätöksessä tai *momentissa* mainitun asetuksen 2 artiklan 18 kohdassa tarkoitettuihin taloudellisiin vaikeuksiin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

virvoitusjuomaverosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan virvoitusjuomaverosta annetun lain (1127/2010) 1 §:n 4 ja 6 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 4 momentti laissa 1210/2019 ja 6 momentti laissa 1535/2016, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Soveltamisala

Soveltamisala

Lakia ei sovelleta, jos virvoitusjuomia valmistaa tai tuottaa oikeudellisesti ja taloudellisesti muista saman toimialan valmistajista riippumaton valmistaja, jonka kalenterivuoden aikana kulutukseen luovuttamien tuotteiden määrä on enintään 70 000 litraa valmista, juotavaa virvoitusjuomaa.

Lakia ei 5 ja 6 momenttia lukuun ottamatta sovelleta, jos virvoitusjuomia valmistaa tai tuottaa oikeudellisesti ja taloudellisesti muista saman toimialan valmistajista riippumaton valmistaja, jonka kalenterivuoden aikana kulutukseen luovuttamien tuotteiden määrä on enintään 70 000 litraa valmista, juotavaa virvoitusjuomaa.

Edellä 4 momentissa tarkoitettuun tuotantoon sovelletaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annettua komission asetusta (EU) N:o 1407/2013.

Edellä 4 momentissa tarkoitettuun tuotantoon sovelletaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annettua komission asetusta (EU) 2023/2831. Tuensaajan ilmoitettavista tiedoista säädetään valmisteverotuslain 98 a §:n 4 momentissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain (1037/2004) 1 §:n 3 ja 5 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 771/2020, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia ei sovelleta juomapakkauksiin, jos liitteen verotaulukossa tarkoitettuja juomia on valmistanut oikeudellisesti ja taloudellisesti muista saman toimialan valmistajista riippumaton valmistaja, jonka kalenterivuoden aikana kulutukseen luovuttamien juomapakkausten sisältämä juomamäärä on enintään 70 000 litraa. Valmistajan riippumattomuudesta ja kalenterivuositaisen tuotannon määrästä on vaadittaessa esitettävä Verohallinnolle luotettava selvitys. Valmistajan on rekisteröidyttävä pienvalmistajaksi juomapakkausten osalta. Rekisteröintimenettelystä säädetään valmisteverotuslain (182/2010) 5 luvussa.

Edellä 3 momentissa tarkoitettuun tuotantoon sovelletaan, mitä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annetussa komission asetuksessa (EU) N:o 1407/2013 säädetään.

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia ei sovelleta juomapakkauksiin, jos liitteen verotaulukossa tarkoitettuja juomia on valmistanut oikeudellisesti ja taloudellisesti muista saman toimialan valmistajista riippumaton valmistaja, jonka kalenterivuoden aikana kulutukseen luovuttamien juomapakkausten sisältämä juomamäärä on enintään 70 000 litraa. Valmistajan riippumattomuudesta ja kalenterivuositaisen tuotannon määrästä on *kuitenkin* vaadittaessa esitettävä Verohallinnolle luotettava selvitys. Valmistajan on *lisäksi* rekisteröidyttävä pienvalmistajaksi juomapakkausten osalta. Rekisteröintimenettelystä säädetään valmisteverotuslain (182/2010) 5 luvussa.

Edellä 3 momentissa tarkoitettuun tuotantoon sovelletaan, mitä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annetussa komission asetuksessa (EU) 2023/2831 säädetään. *Tuensajan ilmoitettavista tiedoista säädetään valmisteverotuslain 98 a §:n 4 momentissa.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 39 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain (768/2016) 39 §:n 1 momentin 8 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

39 §

39 §

Laiminlyöntimaksu

Laiminlyöntimaksu

Verohallinto määrää verovelvolliselle tai, jos on kyse 7 tai 8 kohdassa tarkoitetusta tilanteesta, tiedonanto- tai ilmoittamisvelvolliselle enintään 5 000 euron suuruisen laiminlyöntimaksun, jos tämä jättää Verohallinnon kehotuksesta huolimatta täyttämättä:

Verohallinto määrää verovelvolliselle tai, jos on kyse 7 tai 8 kohdassa tarkoitetusta tilanteesta, tiedonanto- tai ilmoittamisvelvolliselle enintään 5 000 euron suuruisen laiminlyöntimaksun, jos tämä jättää Verohallinnon kehotuksesta huolimatta täyttämättä:

8) valmisteverotuslain 98 a §:ssä säädetyn ilmoittamisvelvollisuuden, jos on kyse mainitun pykälän 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetusta tuesta;

8) valmisteverotuslain 98 a §:ssä säädetyn ilmoittamisvelvollisuuden, jos on kyse mainitun pykälän 2 momentin 1, 2, 4 ja 5 kohdassa tarkoitetusta tuesta;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .